

Depresija, trauksme un apātija pacientiem ar Parkinsona slimību: informācija pacientiem

VAI PARKINSONA SLIMĪBA VAR IETEKMĒT GARASTĀVOKLI?

Jā, Parkinsona slimības gadījumā pacientiem kopā ar motorajiem simptomiem var būt dažādas nemotoras (t.i. nav saistītas ar kustībām) sūdzības. Dažiem pacientiem tās var pasliktināt dzīves kvalitāti vairāk nekā kustību traucējumi. Vienas no šīm sūdzībām ir garastāvokļa izmaiņas, kas ir biežas un vērā ņemamas sūdzības.

KĀDAS IR BIEŽĀKĀS GARASTĀVOKĻA IZMAIŅAS (PATOĻĪJAS) PARKINSONA SLIMĪBAS GADĪJUMĀ?

Biežākās garastāvokļa problēmas, kas var ietekmēt Parkinsona slimības pacientus ir depresija, trauksme un apātija.

- Depresijas gadījuma ir slikts noskaņojums, skumjas, bezcerības sajūta, dažreiz tukšuma vai vainas sajūta.
- Trauksme ir nervozitātes sajūta, satraukums, spriedze un nemiers. Pacienti ar trauksmi var piedzīvot baiļu un panikas lēkmes.
- Apātija ir intereses, entuziasma vai motivācijas trūkums darīt kaut ko vai būt kopā ar cilvēkiem.

KAD PARĀDĀS GARASTĀVOKĻA PATOĻĪJAS?

Garastāvokļa izmaiņas var parādīties jebkurā laikā. Dažiem pacientiem garastāvokļa izmaiņas var sākties pat pirms kustību traucējumiem. Citiem pacientiem garastāvokļa patoloģijas parādās pēc vairāku gadu slimošanas ar Parkinsona slimību. Daži pacienti ievēro garastāvokļa svārstības pēc dopamīnergisko medikamentu lietošanas uzsākšanas. Piemēram, trauksme bieži parādās, kad ir zems medikamentu līmenis, t.s., "off" periodā.

KĀ ES VARU ATPAZĪT GARASTĀVOKĻA PATOĻĪJAS?

Depresiju un trauksmi bieži pavada enerģijas trūkums, nespēks, samazināta apetīte un miega traucējumi. Taču šie simptomi var parādīties arī paši par sevi, tas ne vienmēr nozīmē, ka pacientam ir depresija. Dažas garastāvokļa patoloģijas biežāk ievēro piederīgie nevis pats pacients. Tās var būt:

- Izteikts bailīgums
- Lielāka aizkaitināmība
- Sociāla izolācija
- Intereses trūkums un nevēlēšanās piedalīties ģimenes pasākumos un aktivitātēs

KĀ ŠIE GARASTĀVOKĻA TRAUCĒJUMI TIEK DIAGNOSTICĒTI?

Nekavējoties informējiet ārstu, ja Jums ir garastāvokļa, miega vai apetītes izmaiņas, lai pēc iespējas ātrāk tiktu noteikta diagnoze un uzsākta ārstēšana. Ārsts par Jūsu simptomiem vēlēšies uzzināt:

- Kad tie sākās?
- Cik traucējoši tie ir?
- Vai ir kādi citi pavadošie simptomi?
- Vai šiem simptomiem ir saistība ar lietotajiem medikamentiem?

Arī laulātais vai aprūpētājs var palīdzēt, ziņojot par pamanītām jūsu garastāvokļa, uzvedības un / vai miega izmaiņām, ko viņi ir pamanījuši.

KĀDĒĻ RODAS GARASTĀVOKĻA PATOĻĪJAS?

Parkinsona slimības gadījumā rodas izmaiņas galvas smadzeņu reģionā, kas atbild par garastāvokli. Slimība var samazināt tādu nervu signālu pārvadei nepieciešamo vielu daudzumu kā dopamīns, serotonīns un noradrenālīns, kas var būt par pamatu garastāvokļa traucējumiem. Garastāvokļa traucējumus var veicināt arī Jūsu reakcija uz slimību un dažādiem psihosociāliem faktoriem.

KĀ ĀRSTĒ GARASTĀVOKĻA TRAUCĒJUMUS PARKINSONA SLIMĪBAS GADĪJUMĀ?

Pastāv dažādi veidi kā var ārstēt garastāvokļa traucējumus:

- Antidepresanti un pret-trauksmes medikamenti var palīdzēt depresijas un trauksmes gadījumā
- Dopamīna preparāti, kas mazina kustību traucējumus, var arī mazināt depresiju un trauksmi, īpaši, ja šīs sūdzības svārstās atkarībā no medikamentu lietošanas grafika
- Psihoterapija var palīdzēt mazināt depresiju un trauksmi
- Dažādas aktivitātes, fiziskās aktivitātes un socializēšanās var palīdzēt apātijas ārstēšanā
- Izgulēšanās un atbalsts no līdzcilvēkiem, kā arī izvairīšanās no stresa var palīdzēt.

KOPSAVILKUMS

- Depresija, trauksme un apātija var būt Parkinsona slimības simptomi, un tie ir bieži sastopami
- Šīs sūdzības var parādīties gan slimības pašā sākumā, vēl pirms parādījušies kustību traucējumi, gan vēlīni, slimībai progresējot tālāk
- Ir svarīgi par šīm sūdzībām informēt ārstējošo ārstu, lai varētu piemēlēt individuālu ārstēšanas plānu
- Medikamenti, psihoterapija un līdzcilvēku atbalsts ir pamatlietas šo simptomu ārstēšanā.